

Конспект уроку № 213

Милозвучність української мови

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode213

Вступ

Привіт-привіт, це Анна Огойко і подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

І, з любов'ю до української мови, сьогодні я записую наступний епізод з нашої серії **таких собі** лінгвістичних епізодів. Ми з вами в попередніх епізодах **розбирали** наголошування українських слів, а також використання та історію літери ґ.

А сьогодні поговоримо про так звану **милозвучність** української мови, тобто тенденцію нашої мови бути гарною, зручною для **вимовляння** і прекрасною для звучання.

Річ у тім, що ця тема є досить типовою у ваших питаннях, які я **час від часу** отримую. Ви питаєте мене, наприклад, яка **різниця** між використанням «у» та «в», «і» та «й».

Сьогодні спробую дати відповідь на це питання, а також загалом **розкрити** тему милозвучності, тобто які **засоби** роблять українську мову красивою, а також які є правила, які ми використовуємо спеціально для того, щоб наша мова так чудово звучала.

такі собі — such

розбирати, розібрати — to dive into, to analyze (*imperfective, perfective*)

милозвучність = евфонія — euphony

вимовляння — pronouncing

час від часу — from time to time

різниця — difference

розкривати, розкрити — to reveal (*imperfective, perfective*)

засіб — tool, means

?? Запитання до епізоду

1. У якому році нібито відбувся конкурс краси мов у Парижі?

2. Скільки відсотків голосних в українських словах?

3. Яке явище відбувається у словах «тижневий», «шістнадцять», «агентство»?

4. Який приймєнник вживаємо частіше між голосним і приголосним: «у» чи «в»?

5. Який постфікс вживаємо в дієслові після приголосного: «-ся» чи «-сь»?

Словничок

милозвучний	euphonious, melodious
солов'я́ко	nightingale
підтвердження	confirmation
голосний	vowel
при́голосний	consonant
нагрома́дження	accumulation
приро́дний	natural
спро́щення	simplification
чергува́ння	alternation
гру́бо	rough
морочити го́лову чимось	to trouble, to bother someone with something
ро́лик	video clip

Милозвучність української мови

Милозвучність, або евфонія — це здатність фонетичної системи мови звучати **мелодійно**, тобто приємно для **слуху**.

Усі ми знаємо, що українська мова дуже **милозвучна**, правда? Ми називаємо нашу мову **солов'їною** — солов'їна мова, тобто мова **соловейка**, бо соловейко — це **пташка**, яка дуже гарно співає. Солов'їна мова.

А ще, майже всі, хто навчався в українській школі, в Україні, чув таку **легенду** про те, що на конкурсі мов українська мова **посіла** друге чи третє місце за милозвучністю. Так, тобто це дуже **поширений** міф або легенда в Україні про те, що українська мова на конкурсі була однією з наймилозвучніших мов у світі.

Одна легенда говорить про те, що такий конкурс, конкурс «Краси мов», **відбувся** у Парижі у 1934 році, і там українська мова зайняла третє місце як одна з найкрасивіших мов після французької і **фарсі**. А інша легенда говорить, що українська мова посіла друге місце після італійської мови.

мелодійно — melodiously

слух — hearing

солов'їний — nightingale (*adjective*)

пташка — bird

легенда — legend

посісти — to rank (*perfective*)

поширений — widespread

відбуватися, відбутися — to happen (*imperfective, perfective*)

фарсі — Farsi, Persian language

Ці дві легенди **досить** приємні, як на мене, така собі пропаганда української мови — нічого поганого, але, на жаль, немає **підтвердження** того, що ці конкурси **справді** були.

Тому, якщо ви знаєте, маєте підтвердження, що такі конкурси були і українська мова там зайняла одне з перших місць, дайте мені знати, добре?

Попри те, що такого конкурсу, можливо, і не було, українська мова **справді** милозвучна, гарна, приємна. Звичайно, це **досить суб'єктивно**, бо це моя улюблена мова і для багатьох з вас це також одна з улюблених мов, але **справді**, коли ви слухаєте українську музику, а особливо **поезію**, то можете почути, **відчути**, що українська мова гарна, милозвучна.

Причиною цього є, зокрема, те, що в українській мові часто звуки ходять ось так: **приголосний-голосний**, приголосний-голосний, приголосний-голосний, тобто вони **мінються**, немає сильного **нагромадження** приголосних звуків. І, оскільки голосні мови, вони дають більше голосу, більше звуку мові, то і мова звучить краще, якщо там є багато голосних.

Я знайшла таку інформацію, що українські слова на 42-46 відсотків **складаються** з голосних. **Відповідно**, в українській мові відбувається **природний** процес **усунення** приголосних звуків, якщо їх є багато в одному місці.

Наприклад, відбувається **явище спрощення**, коли замість того, щоб казати «тиждневий» (наприклад, від слова «тиждень» утворюємо «тиждневий»), ми говоримо «тижневий», без букви д. Тобто було три букви («ж», «д», «н»), і середня з них **випала** — «тижневий». Ми навіть так пишемо, без букви д. «Тижневий».

Іноколи буква може зберігатися на **письмі**, але ми її не **вимовляємо**. Наприклад, «16» пишемо «шістнадцять», але читаємо «шіснадцять» без «т».

Так само «агентство» пишемо «агентство». Тут багато-багато приголосних: «агентство», але читаємо «агенство». Це явище спрощення, коли приголосна буква зникає, спрощується.

Інше явище називається **чергування** приголосних. Наприклад, якщо є слово «француз», і ми хочемо утворити **прикметник**, треба додати суфікс «-ськ». Але ми говоримо не «француз-ський», а «с» перетворюється на «з». І ми вживаємо тільки один раз «з», кажемо «французький».

Також у дієсловах, які утворені з **префіксом**: якщо це дієслово починається на кілька приголосних, то префікс має також літеру і. Наприклад, дієслово «брати», так, починається на два приголосні звуки: [б], [р] — «брати». Тому ми говоримо не «розбрати», а «**розібрати**», тобто додаємо ще звук [і], голосний

досить — quite

справді — actually

попри — despite

суб'єктивно — subjectively

поезія — poetry

відчувати, відчути — to feel
(imperfective, perfective)

мінятися — to vary (imperfective)

складатися — to consist

відповідно — respectively

усунення — elimination

явище — phenomenon

випадати, випасти — to drop, to fall out
(imperfective, perfective)

письмо — writing

вимовляти, вимовити — to pronounce
(imperfective, perfective)

прикметник — adjective

префікс — prefix

розібрати — to disassemble (perfective)

звук, щоб краще звучало. Так само «надіслати», «розібрати», «**підігріти**» і так далі.

Це такі природні процеси, які відбуваються у мові, щоб її було **простіше** вимовляти і щоб вона краще звучала.

Також на **лексичному** рівні, коли з'являються нові слова (ми говорили про це минулого разу, це так звані **запозичені слова**), вони можуть звучати занадто **грубо** для української мови, не дуже милозвучно.

Тому в такому випадку, якщо це слово **потрапляє** в українську мову, ми намагаємося використовувати краще українське слово, тобто **підбирати** український **відповідник**, який буде звучати милозвучніше.

Наприклад, порівняйте слово «анархія» і українське слово «**безлад**», «аргумент» і «**доказ**», «дефект» і «**вада**» — це іншомовні або запозичені слова та їхні українські відповідники, які звучать краще, бо вони утворені за правилами української милозвучної мови: «безлад», «вада».

Ну, і найбільш відомими, мабуть, у плані милозвучності є так звані правила милозвучності, або закони милозвучності. Учні в школі часто **скаржаться**, що вчителі **морочать** їм **голову** тими правилами милозвучності. Якщо ми пишемо **твір** або есе, то треба обов'язково використовувати ці правила.

Насправді, коли ми говоримо, ми часто не **помічаємо** і найчастіше ми їх і так природно використовуємо, але не завжди. У **мовленні** важко **слідкувати** за правилами, а на письмі треба обов'язково дотримуватись цих правил.

Наприклад, використання прийменників «в» та «у». Ви, мабуть, помітили, що в українській мові їх вживають **паралельно**, тобто «в» або «у», вони мають те саме **значення**, але ми використовуємо їх залежно від слів, які стоять біля них.

Наприклад, можна сказати: «я була **в** Одесі», «була **в** Одесі», — між голосними «а», «о» вживаємо «в». Два голосні. «Я була **в** Одесі», але «він був **у** Києві» — між двома приголосними вживаємо голосний «у»: «він був **у** Києві».

Трошки складніше, коли у нас є голосний і приголосний, наприклад: «я була **у** Києві» чи «я була **в** Києві»? Все-таки, **згідно з** правилами, ми частіше вживаємо «в», ніж «у», тобто ми говоримо «я була в Києві».

Але треба казати «я була **у** Вінниці», тому що «Вінниця» починається з «в», і ми не можемо два рази вживати «в», так, «я була **в** Вінниці» — тут краще сказати «я була **у** Вінниці».

підігріти — to warm up (*perfective*)

простіше — easier
лексичний — lexical

запозичені слова — loan words

потрапляти, потрапити — to appear (*imperfective, perfective*)
підбирати, підібрати — to select (*imperfective, perfective*)
відповідник — equivalent

безлад — chaos, mess
доказ — proof
вада — defect, flaw

скаржитися — to complain (*imperfective*)
твір — essay

помічати, помітити — to notice (*imperfective, perfective*)
мовлення — speaking
слідкувати — to follow, to track (*imperfective*)

паралельно — in parallel (*adverb*)
значення — meaning

згідно з — according to

Ці правила дещо теоретичні, але вони досить **логічні**. Якщо ви будете часто використовувати мову і чути мову, то для вас ці моменти будуть простішими і більш **очевидними**.

Отже, ми **згадали** чергування «в» та «у», і воно відбувається не тільки в **прийменниках**, а також на початку слів, які починаються з «в» або «у». Наприклад, ви чули «учити» і «вчити», «учитель» і «вчитель» — ці слова **означають** те саме, але ми використовуємо різні слова, різні звуки, залежно від попереднього слова.

Наприклад, «мій учитель», «мій вчитель» (приголосний-голосний), але «моя вчителька» — тут зручніше сказати «моя вчителька», ніж «моя учителька». Так зручніше **рухатися роту**, правда? Приголосний-голосний або голосний-приголосний.

Інше популярне чергування для милозвучності — це «і» та «й». «І» вживаємо між приголосними («син і батько»), а «й» — між голосними (наприклад, «яблуко й апельсин», «яблуко й апельсин»).

Також, якщо попереднє слово закінчується на голосний, краще вживати «й»: наприклад, «гори й море».

Але тут є **виняток**: коли ми маємо певне **протиставлення** слів, тоді вживаємо «і»: наприклад, «війна і **мир**», тому що тут є **невеличка пауза**, тому ми використовуємо «і», щоб **відмежувати** ці два слова — «війна і мир».

Так само у словах, які починаються на «і», використовуємо відповідно: «він іде», «він іде», але «вона йде». Ось така різниця.

Також є ще правило милозвучності щодо «-ся» і «-сь». Ви, мабуть, чули, що **деякі** слова мають закінчення «-ся» або «-сь» — це так звані постфікси, «-ся» — «-сь». Так от, згідно з правилами милозвучності, «-ся» вживаємо перед приголосними, а «-сь» — перед голосними. Наприклад, «дивлюся на тебе», але «дивлюсь у книгу».

Тут такий момент, що ви можете вживати і так, і так, але є важливе правило щодо цього: це коли у нас є приголосний у дієслові (наприклад, «дивишся»), треба обов'язково вживати «-ся» після приголосного: «дивишся», але «дивишсь» неправильно, так ми не говоримо; так само «дивиться», а не «дивитьсь» — так, тут буде дуже багато приголосних. Тому вживаємо «дивиться» — «-ся» після приголосного.

І ще одне, останнє правило на сьогодні — це «з», «зі» та «із». Це прийменники, і тут, перед голосним, ми використовуємо «з»: наприклад, «пиріг з **ожиною**», а також після голосного перед приголосним теж «з»: «мати з донькою».

логічний — logical

очевідний — apparent

зга́дувати, згада́ти — to mention
(*imperfective, perfective*)

приймѐнник — adverb

означа́ти — to mean (*imperfective*)

ру́хатися — to move (*imperfective*)

ро́т — mouth

ві́нйаток — exception

проти́ста́влення — opposition, contrast

ми́р — peace

невелі́чкий — small (*diminutive*)

па́уза — pause

відмежо́вувати, відмежува́ти —
to separate (*imperfective, perfective*)

де́які — some

ожи́на — blackberry

А «із» та «зі» вживаємо, якщо наступне слово починається на з, с, ц, ч, ш, щ, тобто звуки, які погано разом вимовляються із «з». Наприклад, ми кажемо «вийшов із зоопарку». «Зі» вживаємо так само перед «з», «с», «ч», «ш», «щ», якщо далі слово починається на кілька приголосних, наприклад: «скинув зі столу».

Сподіваюсь, для вас не було сьогодні забагато правил, але тепер ви будете знати і помічати ось такі ось моменти з милозвучністю. Тобто, коли ви будете читати різні **статті** чи слухати українську мову, помічайте, як вживають там «і», «й», «в», «у», «з», «зі», «із», дивіться, чому так **відбувається** і чому так звучить краще.

А в конспекті до цього **уроку** ми підготуємо для вас усі закони милозвучності з прикладами — це буде, як завжди, таблиця і вправи для практики милозвучності. Я думаю, вони допоможуть вам краще розібратися з цією темою. Нагадую, що конспект уроку доступний для преміум-підписників.

А ще, якщо ви хочете подивитися відео на цю тему, ви можете переглянути мій ролик з мого ютуб-каналу «[Навсі200](#)», де я поясню цю тему звичайною українською мовою для **старшокласників**.

Я залишу посилання на цей відеоурок, на цей **ролик**, а також там буде інформація про те, як оформити преміум-підписку на сторінці цього епізоду: ukrainianlessons.com/episode213.

стаття — article

відбуватися, відбутися — to happen
(imperfective, perfective)

урок — lesson

старшокласник — high school student

✓ Відповіді на запитання

1. У якому році нібито відбувся конкурс краси мов у Парижі?
Конкурс краси мов у Парижі нібито відбувся в 1934 році.
2. Скільки відсотків голосних в українських словах?
В українських словах 42-46 відсотків голосних.
3. Яке явище відбувається у словах «тижневий», «шістнадцять», «агентство»?
У цих словах відбувається явище спрощення.
4. Який прийменник вживаємо частіше між голосним і приголосним: «у» чи «в»?
Між голосним і приголосним частіше вживаємо прийменник «в», наприклад: «була в Києві».
5. Який постфікс вживаємо в дієслові після приголосного: «-ся» чи «-сь»?
У дієслові після приголосного вживаємо постфікс «-ся», наприклад, «дівися», «дивиться».

Словничок (з прикладами)

милозвучний - Українська мова дуже милозвучна, правда? - У мене є друг з милозвучним ім'ям Олесь. - Система отримала милозвучну назву «Трембіта».	euphonious, melodious, sweet-sounding - The Ukrainian language is very melodious, isn't it? - I have a friend with a sweet-sounding name Oles. - The system received a melodious name «Trembita».
солов'єйко Солов'єйко — це пташка, яка дуже гарно співає. - Ми називаємо нашу мову солов'їною — солов'їна мова, тобто мова солов'єйка.	nightingale - A nightingale is a bird that sings very beautifully. - We call our language nightingale — nightingale language, that is, the language of the nightingale.
підтвердження - Немає підтвердження того, що ці конкурси справді були. - Якщо ви маєте підтвердження, дайте мені знати, добре?	confirmation - There is no confirmation that these contests really took place. - If you have confirmation, let me know, okay?
голосний - В українській мові часто звуки ходять ось так: приголосний-голосний. - Згідно з правилами милозвучності, «-сь» вживаємо перед голосними. - Мова звучить краще, якщо там є багато голосних.	vowel - In the Ukrainian language, sounds often go like this: consonant-vowel. - According to the rules of melodiousness, we use «-сь» before vowels. - A language sounds better if there are many vowels.
приголосний - Інше явище називається чергування приголосних. - Який прийменник вживаємо частіше між голосним і приголосним? - Між двом'я приголосними вживаємо голосний «у».	consonant - Another phenomenon is called consonant alternation. - Which preposition do we use more often between a vowel and a consonant? - We use the vowel «y» between two consonants.

нагромадження • Тут немає сильного нагромадження приголосних звуків. • Триває нагромадження російської військової техніки поблизу українсько-російського кордону.	accumulation • There is no strong accumulation of consonant sounds. • The accumulation of Russian military equipment near the Ukrainian-Russian border continues.
природний • Відбувається природний процес усунення приголосних звуків, якщо їх є багато в одному місці. • Це такі природні процеси, які відбуваються в мові. • Важливий пріоритет — відновлення природної екосфери на території України.	natural • There is a natural process of elimination of consonant sounds if there are many of them in one place. • These are natural processes that occur in language. • An important priority is the restoration of the natural ecosphere in the territory of Ukraine.
спрощення • Це явище спрощення, коли приголосна буква зникає, спрощується. • Парламент розглядає спрощення податкового законодавства.	simplification • This is a simplification phenomenon; when a consonant letter disappears, it is simplified. • The Parliament is considering the simplification of tax legislation.
чергування • Популярне чергування для милозвучності — це «і» та «й». • Чергування «в» та «у» відбувається не тільки в прийменниках, а також на початку слів.	alternation • A popular alternation for euphony is «і» and «й». • The alternation of «в» and «у» occurs not only in prepositions but also at the beginning of words.
грубо • Вони можуть звучати занадто грубо для української мови. • Це грубо порушує принципи міжнародного права.	rough, grossly • They may sound too rough for the Ukrainian language. • This grossly violates the principles of international law.
морочити голову чимось • Учні в школі скаржаться, що вчителі морочать їм голову тими правилами милозвучності. • Не мороч мені голову дрібницями.	to trouble, to bother someone with something • Pupils at school complain that the teachers bother them with those euphony rules. • Don't bother me with trifles.

ро́лик, відеоро́лик

- Ви можете переглянути **ро́лик** з мого ютуб-каналу «Навсі200».
- Ідея **відеоро́лика** виникла спонтанно.

video clip

- You can watch a **video clip** from my Navsi200 YouTube channel.
- The idea for the **video clip** arose spontaneously.

Завершення

І на сьогодні все!

Нарешті у нас тепер є епізод із відповіддю на дуже типове питання, про милозвучність української мови. Сподіваюсь, він не був занадто **нудним**. Я розумію, що правила, теоретичні моменти можуть бути не дуже веселими, але їх потрібно пам'ятати, бо ми всі хочемо **покрáщувати** нашу слов'яну українську мову, правда?

А для тих, хто хоче ще більше покращити свою українську, пропоную перейти до конспекту цього уроку — там буде таблиця, вправи на милозвучність, а також вправа з іншомовними словами. Ви зможете підбирати милозвучніші українські слова до не таких гарних іншомовних або запозичених слів.

Тож переходьте до конспекту цього уроку, а якщо ви ще не оформили преміум-підписку, дізнавайтеся більше про преміум, а також **переглядáйте** моє **безкоштовне** відео про милозвучність на сторінці цього епізоду: ukrainianlessons.com/episode213.

Бажаю вам успіхів, нехай у вас усе буде добре! Бажаю всього найкращого і **бережіть себе!** Слава Героям!

нудний — boring

покрáщувати, покрáщити — to improve
(imperfective, perfective)

переглядáти, перегля́нути — to watch
(imperfective, perfective)

безкоштóвний — free of charge

Бережіть себе! — Take care!
(formal or plural)

Вправи

1

Опрацюйте таблицю. Вставте прийменники та постфікси у пропуски в тексті:

Правила милозвучності української мови	
Чергування у — в	
Приголосний + у + приголосний	Я зайшо <u>в</u> у кав'ярню.
Голосний + у (перед «в», «ф», «льв», «св», «тв», «зв»)	Гарно у Льво <u>ві</u> ! Я написала про це у т <u>во</u> рі. Фестива <u>лі</u> у Вінни <u>ці</u> .
Початок речення або пауза + у + приголосний	У тебе гарна зачіска. Я не розумію, у чо <u>му</u> пробле <u>ма</u> .
Приголосний + в + приголосний	Це ми в О <u>де</u> сі.
Голосний + в (перед «в», «ф», «льв», «св», «тв», «зв»)	Ходімо в к <u>ін</u> о!
Особливі випадки (слова):	
м <u>ій</u> уч итель прийшо <u>в</u> уж е зроб <u>ів</u> уч ора	мо <u>я</u> в чителька прийшла в же зробила в чо <u>ра</u>
Чергування і — й	
Приголосний + і + приголосний	Я замовив чай і т <u>і</u> стечко.
і + я, ю, є, ї	Маріна і ї <u>ї</u> брат їд <u>я</u> ть гру <u>ш</u> і і я <u>б</u> лука.
і для протиставлення чи зіставлення	батьк <u>і</u> і д <u>і</u> ти роман «Війн <u>а</u> і м <u>ир</u> »
Голосний + й + голосний	Ми їли молоко й о <u>ла</u> дки.
Голосний + й + приголосний (якщо немає протиставлення)	Ми пили п <u>і</u> во й в <u>ин</u> о.
Для різноманітності можна вживати сполучник та , особливо між голосним і приголосним.	п <u>і</u> во та в <u>ин</u> о гру <u>ш</u> і та я <u>б</u> лука

Особливі випадки (слова):	
моє́ і ме́ння і мові́рно поча́в і ти́	на́ й ме́ння це́ й мові́рно поча́ла́ й ти
Чергування з — зі — із	
Голосний + з + голосний Приголосний + з + голосний Голосний + з + приголосний	Вони́ приї́хали з А́встра́лії. Він пішо́в з О́кса́ною. Вона́ спілкува́лася з фахі́вцями.
Приголосний + із + приголосний із (перед «с», «ш») зі (перед кількома приголосними, особливо на «з», «с», «ш», «щ»)	Ро́дом із Кі́єва. Ма́ма із си́ном. Су́кня із шовку. зі зло́сті зі шко́ли зі мно́ю зі Льво́ва
Дієслова з постфіксом -ся, -сь	
Голосний + -ся + приголосний Приголосний + -ся + голосний або приголосний	Дивлю́ ся на́ те́бе. Диві́в ся в не́бо. Диві́в ся у во́ду.
Голосний + -сь + голосний Дієприслівники — завжди -сь	Дивлю́ сь у во́ду. усміхну́вши сь купа́ючи сь
У розмовному стилі та художніх творах інколи вживають -сь після приголосних.	збагаті́в ся — збагаті́в сь втомі́в ся — втомі́в сь

Запозичення в українській мові

Запозичені (або іншомовні) слова становлять приблизно десять відсотків словникового запасу української мови. 1. _____ (У / В) українській мові вони «пристосовуються» до її граматичних і фонетичних особливостей. Наприклад, запозичене слово **аптека** не тільки відмінюється (**аптека, аптеки, аптеці** тощо), а 2. _____ (і / й) підлягає фонетичним законам української мови: кінцевий приголосний основи 3. чергуєть_____ (ся / сь) з **ц** та **ч** при формо- і словотворенні (**аптека, аптеці, аптечний** — порівняйте: **рука, руці, ручний**).

Використання іншомовних слів виправдане 4. _____ (у / в) офіційно-діловому стилі, оскільки вони 5. _____ (у / в)війшли до активного словника міжнародного спілкування 6. _____ (і / й) часто не мають відповідників 7. _____ (у / в) українській мові. До інтернаціоналізмів належать фінансові та юридичні терміни, терміни бухгалтерського обліку чи поштово-телеграфного зв'язку: **банк, конституція, бюджет, телефон, віза, копія, сума, штраф, аванс, адвокат**.

Використання значної кількості запозичених слів в офіційно-діловому 8. _____ (і / й) науковому стилях зумовлене прагненням до точності й однозначності викладу. Іншомовні слова зазвичай не багатозначні, тому своєю однозначністю 9. _____ (і / й) унеможливають неправильне сприйняття. Багато іншомовних слів стали науковими термінами: **інфінітив, синтаксис, тангенс, асимілювати, атом**.

Треба пам'ятати, що іншомовні слова потрібно використовувати передусім тоді, коли немає українського відповідника 10. _____ (з / із / зі) тим самим обсягом значення: **телеграф, банк, баланс**. Не завжди виправданим є 11. _____ (у / в)живання іншомовних слів на зразок **аргумент (підстава, доказ), координувати (погоджувати), лімітувати (обмежувати)** та інших.

Недоречно поруч 12. _____ (з / із / зі) запозиченим словом 13. _____ (у / в)живати власне українське пояснення: власна автобіографія, вільна вакансія чи хронометраж часу.

14. _____ (У / В) розмовно-побутовому 15. _____ (і / й) художньому стилях іншомовних слів значно менше. Якщо й використовують, то здебільшого давно запозичені, 16. _____ (у / в)сіма знані: **майдан, клас, кавун, солдат, пальто**.

Хоча останнім часом — 17. _____ (з / із / зі) розвитком інформаційних технологій — 18. намітила _____ (ся / съ) тенденція запозичувати 19. _____ (і / й) уживати іншомовні слова надміру: **юзер (користувач), контент (наповнення, зміст)** та ін. А окремі 20. _____ (з / із / зі) них настільки суперечать законам милозвучності, що їх важко вимовляти: **лайфхак, мерчендайзер, продакт-плейсмент** та ін.

Мовознавці радять 21. вдавати _____ (ся / съ) до іншомовних слів лише за крайньої потреби — тоді, коли 22. _____ (у / в) українській мові немає прямого відповідника (*Авраменко О. Українська мова: підручник для 10 класу*).

2

З'єднайте іншомовні слова та їхні українські відповідники:

Іменники:

1. _____ дефект	А вказівка
2. _____ кастинг	Б цінник
3. _____ анархія	В доказ
4. _____ пріоритет	Г занепад
5. _____ прайс-лист	Ґ вкладення
6. _____ деградація	Д першість
7. _____ аргумент	Е вада, недолік
8. _____ прерогатива	Є безлад
9. _____ директива	Ж перевага
10. _____ інвестиція	З відбір

Прикметники:

1. _____ екстраординарний	А людяний
2. _____ легітимний	Б панівний
3. _____ генеральний	В одночасний
4. _____ екстрений	Г особливий
5. _____ сакральний	Ґ законний
6. _____ гуманний	Д головний
7. _____ домінантний	Е негайний, спішний
8. _____ вербальний	Є секретний
9. _____ конфіденційний	Ж словесний
10. _____ синхронний	З священний

Дієслова:

1. _____ реєструвати	А відтворювати
2. _____ транспортувати	Б наслідувати
3. _____ стимулювати	В прискорювати
4. _____ репродукувати	Г перевозити
5. _____ форсувати	Ґ заохочувати, спонукати
6. _____ імітувати	Д записувати
7. _____ базуватись	Е зосереджувати
8. _____ дискредитувати	Є переважати
9. _____ превалювати	Ж ґрунтуватись
10. _____ концентрувати	З знеславлювати

3

Перекладіть українською мовою:

1. The Ukrainian language is melodious, like a nightingale — it is characterized by a natural alternation of vowels and consonants.

2. Russia's full-scale invasion of Ukraine is a gross violation of international law.

3. I invite you to watch my video about the phenomenon of alteration.

4. This accumulation of consonants leads to simplification.

5. Don't bother me ("my head")! Where is the confirmation of this information?

Відповіді на вправи

1

1. В	7. в	13. вживати	18. намітилася
2. й	8. й	14. у	19. й
3. чергується	9. й	15. й	20. з
4. в	10. з	16. усіма	21. вдаватися
5. ввійшли	11. вживання	17. з	22. в
6. й	12. із		

2

Іменники:

1. Е	6. Г
2. З	7. В
3. Є	8. Ж
4. Д	9. А
5. Б	10. Ґ

Прикметники:

1. Г	6. А
2. Ґ	7. Б
3. Д	8. Ж
4. Е	9. Є
5. З	10. В

Дієслова:

1. Д	6. Б
2. Г	7. Ж
3. Ґ	8. З
4. А	9. Є
5. В	10. Е

3

- Українська мова милозвучна, як соловейко — для неї характерне природне чергування голосних і приголосних.
- Повномасштабне вторгнення Росії в Україну є грубим порушенням міжнародного права (— це грубе порушення міжнародного права).
- (Я) Запрошую вас подивитися мій (відео)ролик про явище (феномен) чергування.
- Таке нагромадження приголосних (звуків) призводить до спрощення.
- Не мороч мені голови (голову)! Де підтвердження цієї інформації?

